

Luonnon virkistyskäytön indikaattorit

Toimintaohjelmaan 2026-2030

Lähiluonnon saavutettavuus

Lähiluonnon saavutettavuus

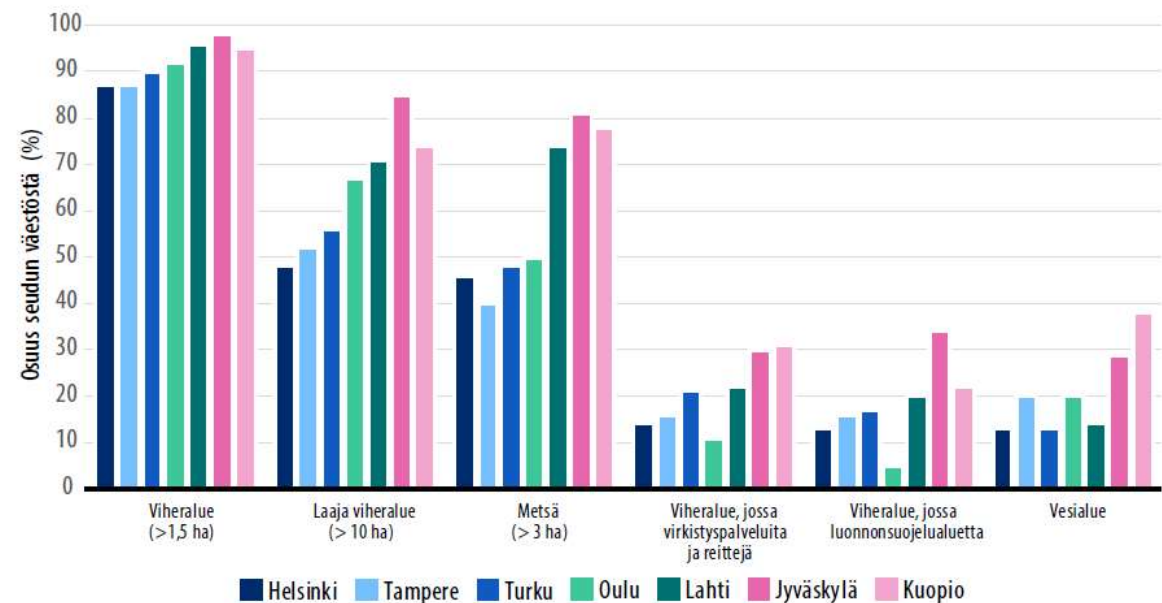
- **Viheralueiden saavutettavuus kaupunkiseuduilla.** Enintään 300 metrin päässä viheralueesta asuvien osuus (%) kaikista alueen asukkaista.
- **MAL-indikaattori** kaupunkialueiden viherrakenneaineistosta. Viheralueiden koon tarkastelu: vähintään 1,5/ 10/ 25 ha.

MAL seurantakatsaus 2023

- Etäisyydet on laskettu kävelyn ja pyöräilyn tieverkkoa pitkin.
- Kaikilla seuduilla lähes 90 prosentilla asukkaista on lähiluontoa enintään 300 metrin etäisyydellä kotoa. Osuus on korkein Jyväskylän seudulla (98 %) ja pienin Tampereen ja Helsingin seuduilla (87 %).

Kuvio 22. Asukkaiden, joilla on viheralue enintään 300 metrin etäisyydellä kotoa, osuus seutujen väestöstä viheraluetyypeittäin esitettynä. Etäisyydet on laskettu kävelyn ja pyöräilyn tieverkkoa pitkin. Aineistolähteet: SYKE & EEA 2018 (Urban Atlas), Jyväskylän yliopisto (LIPAS) 2020, SYKE & MML 2021 (Ranta10), MML & SYKE (Ranta250).

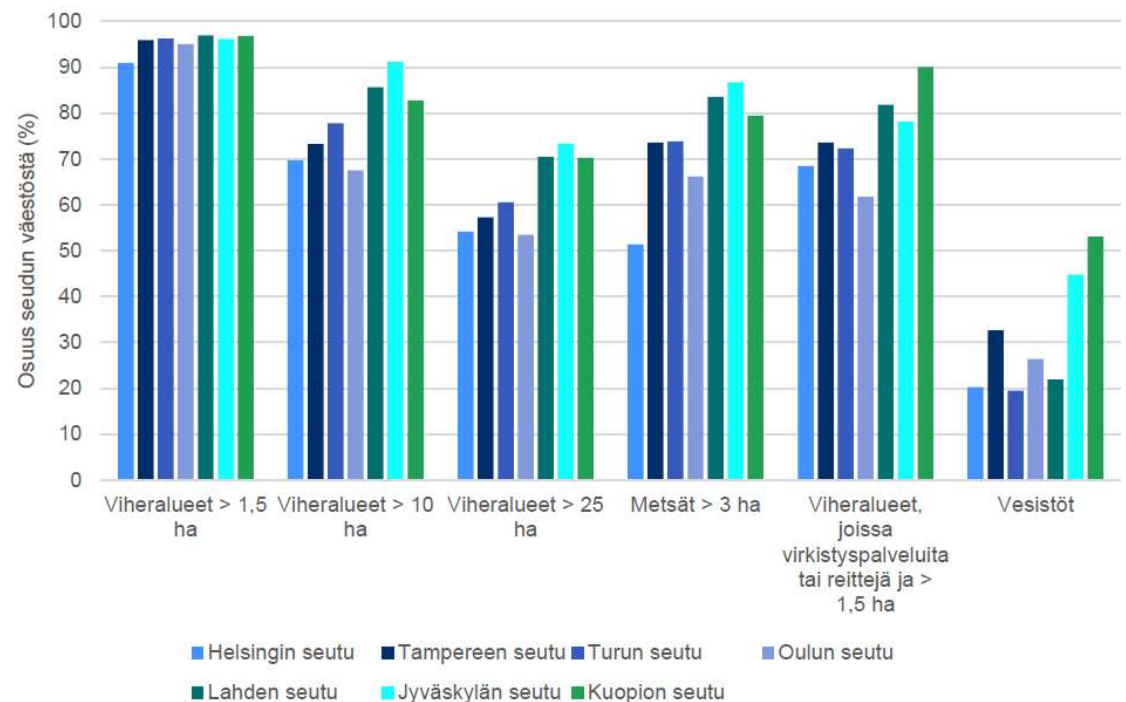
MAL seurantakatsaus 2025

- Seuranta-aineiston luotettavuuden takia etäisyys viheralueille on laskettu **linnuntie-etäisyytenä**, jolloin tieverkkoaineiston puutteet ja alueelliset eroavaisuudet eivät vaikuta lukuihin. Eri lähtöaineiston takia indikaattorin **luvut eivät ole vertailukelpoisia** edellisen MAL-seurantakatsauksen lukuihin (Tiitu ym. 2023).

MAL seurantakatsaus 2025

- Yli 90 prosenttia kaikkien seutujen väestöstä asuu enintään 300 metrin etäisyydellä lähimmästä yli 1,5 hehtaarin viheralueesta. Osuus on korkein Lahden (97 %), Kuopion (97 %) ja Jyväskylän seudulla (96 %) ja pienin Helsingin seuduilla (91 %).

Kuva 23. Asukkaiden, joilla on viheralue enintään 300 metrin etäisyydellä kotoa, osuus seutujen väestöstä viheraluetyypeittäin esitettynä. Etäisyydet on laskettu linnuntie-etäisyytenä erilaisten viheralueiden reunasta. Lähde: Scalgo & Syke 2022.

Esteettömät reitit & kohteet

- **Esteettömien luontoreittien määrä valtion mailla (km)**
 - 2020: 40 kpl, ei pituustietoja
 - 2023: 48,5 km
 - 2025: ?
- **Esteettömien virkistyspalvelukohteiden määrä valtion mailla (kpl/%)**
 - 2020: 30 kpl
 - 2023: 125 kpl = n. 5 %
 - 2025: n. 15 % (tavoite)
- **Tietolähde:** Metsähallitus Luontopalvelut → Palvelurakenteiden paikkatietojärjestelmä → Esteettömät kohdekokonaisuudet
 - Rakenteiden, reittien ja arkeologisten kohteiden **paikkatietojärjestelmä PAVE**
 - <https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/paikkatieto/paikkatietojarjestelmat/>

Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- Ulkoilupaikkojen käyttö vähintään kerran viikossa vapaa-ajalla, lasten ja nuorten (11-15 v) osuus, %
- Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa (LIITU-tutkimus / JyY)
- Ulkoilupaikkoihin laskettu: aito luonto ja metsät, ylläpidetyt ulkoilualueet ja -reitit, kevyenliikenteen väylät

LIITU-rapotti 2016

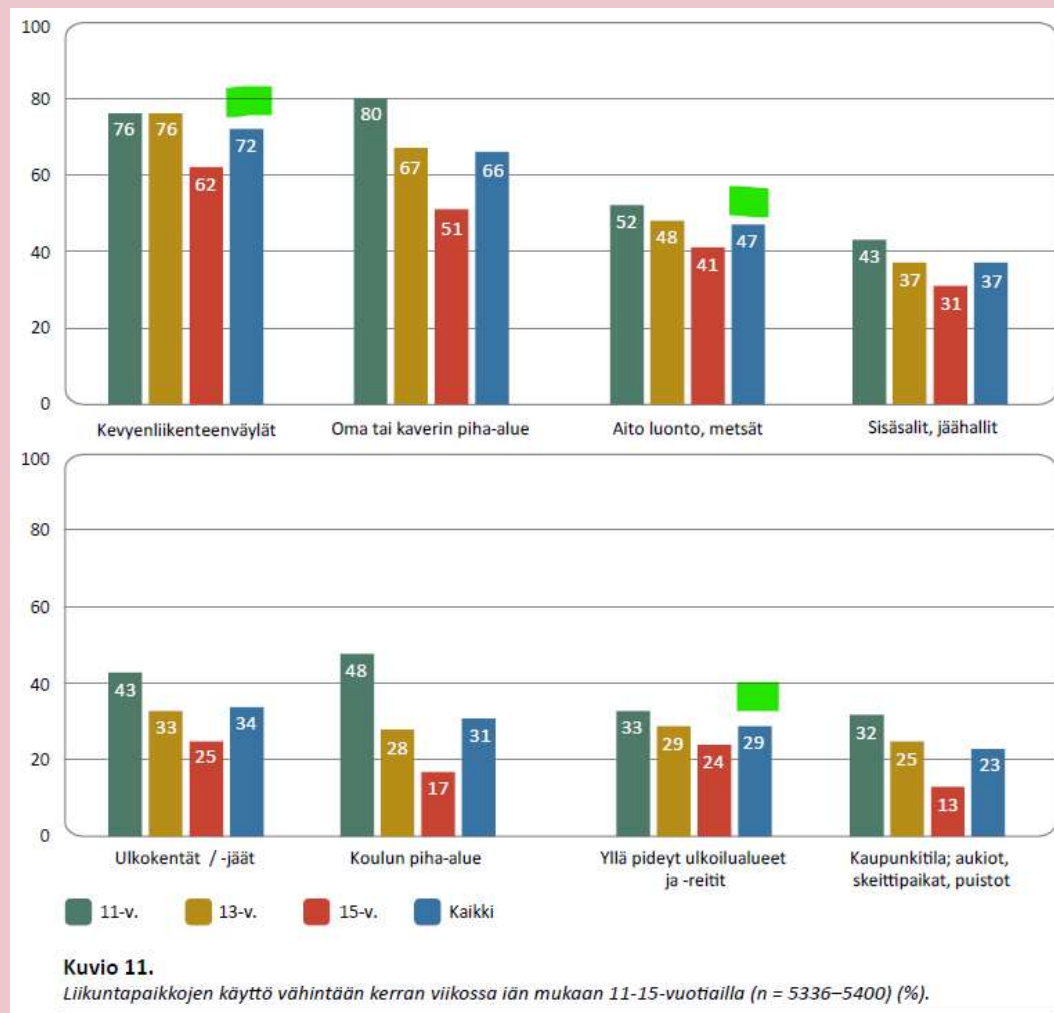
- Kevyenliikenteen väylät = 71%
- Aito luonto = 33%
- Ulkoilualueet ja -reitit = 26%
- Toimintaohjelmassa vuoden 2020 kohdalla arvo 77% koskien vuoden 2016 LIITU-raportin tuloksia
 - Jyväskylän yliopistolta & Sami Kokolta saatu prosenttiluku

TAULUKKO 5. Niiden lasten ja nuorten osuudet, jotka käyttivät liikuntapaikkoja liikkumiseen kouluajan ulkopuolella vapaa-aikana noin kerran viikossa tai useammin (%).

	Pojat	Tytöt	11-v.	13-v.	15-v.	Kaikki
Kevyen liikenteen väylät	67	75	75	74	62	71
Sisäsalit	40	32	39	38	31	36
Ulkokentät	43	24	40	32	26	33
Aito luonto	29	36	34	33	30	33
Kaupunkitila	33	28	38	31	21	30
Ulkoilualueet ja -reitit	25	27	28	26	23	26
Koulun piha-alue	31	19	40	20	13	25
n	2573- 2636	2768- 2825	1868- 1928	1863- 1899	1591- 1619	5330- 5446

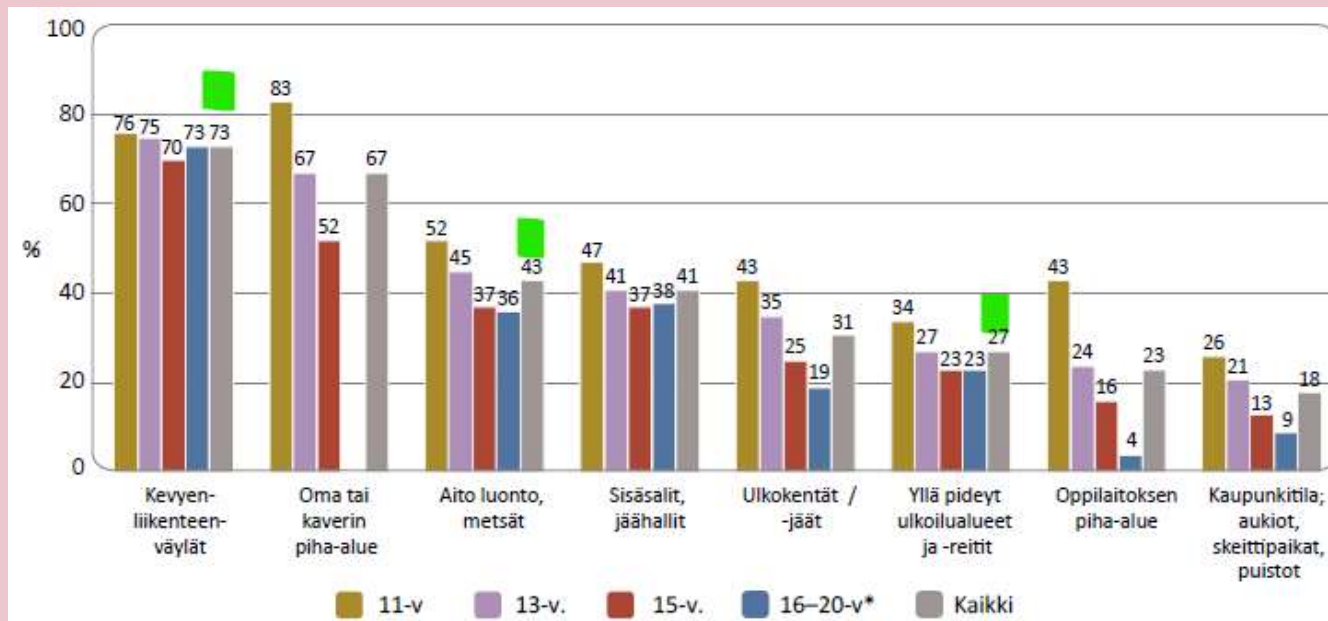
LIITU-rapotti 2022

- Kevyenliikenteen väylät = 72%
- Aito luonto, metsät = 47%
- Ulkoilualueet ja -reitit = 29%
- Toimintaohjelmassa vuoden 2023 kohdalla arvo 79% koskien vuoden 2022 LIITU-raportin tuloksia
- Jyväskylän yliopistolta & Sami Kokolta saatu prosenttiluku

LIITU-rapotti 2024

- Kevyenliikenteen väylät = 73%
- Aito luonto, metsät = 43%
- Ulkoilualueet ja -reitit = 27%
- Toimintaohjelmaan vuoden 2025 kohdalle arvo X koskien vuoden 2024 LIITU-raportin tuloksia
 - Uutena ryhmänä 16-20 –vuotiaat
 - Luvun kysyminen: Jyväskylän yliopisto, Sami Kokko

Kuvio 8. Liikuntapaikkojen käyttö vähintään kerran viikossa iän mukaan 11–20-vuotiailla (n = 9 903–12 239) (%).
*lukiolaiset

Luonnon kestävyuden vaaliminen virkistyskäytössä

Kestävän matkailun STF-merkki

- Kestävän matkailun STF-merkin saaneiden luontokohteiden ja luontopalveluyritysten määrä
- Visit Finland; [Sustainable Travel Finland tilastot - Visit Finland](#)
- Toimialaluokat: Guided tours/activities, National parks ja Tours & activities.

Kestävän matkailun STF-merkki

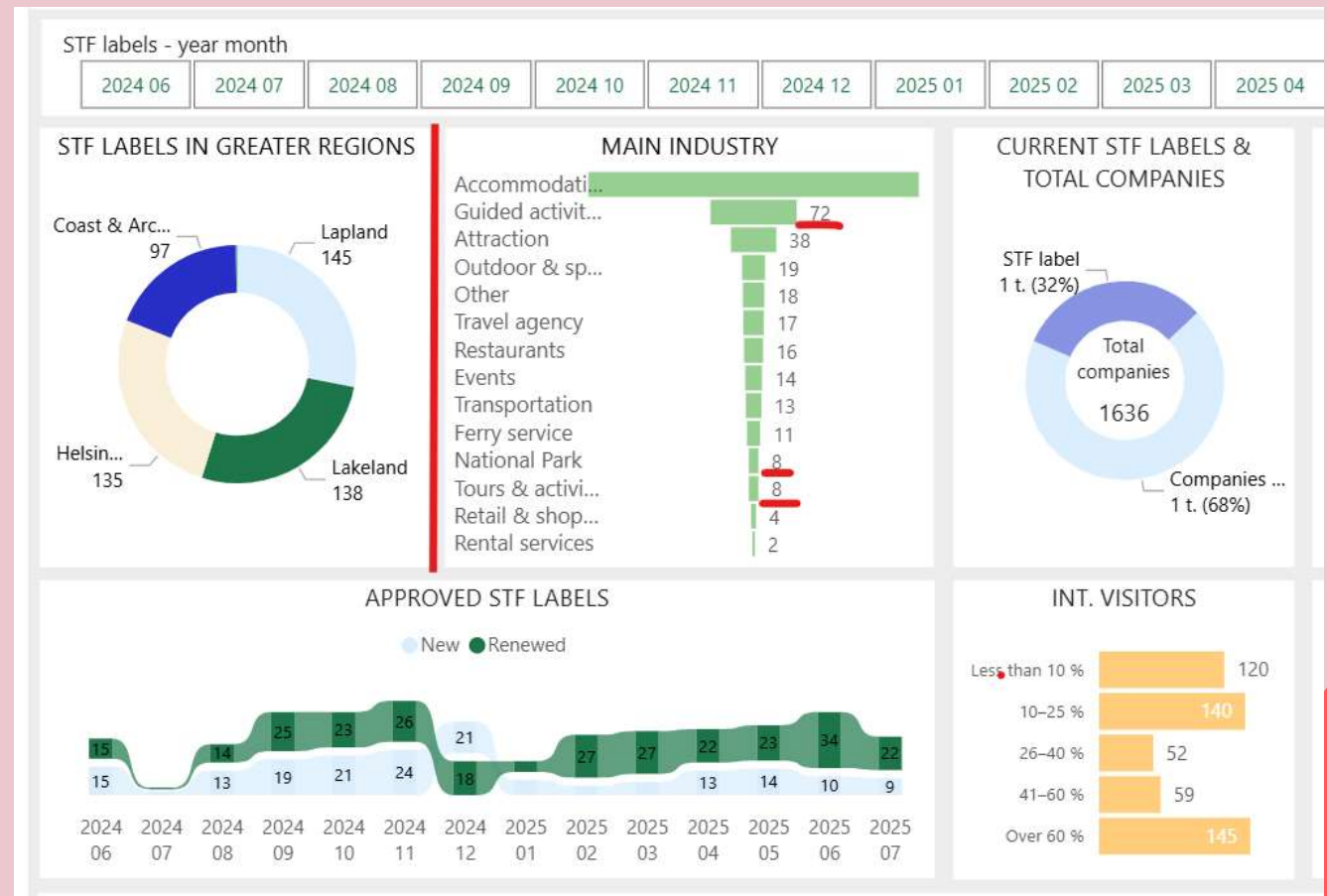
- Vuonna 2023 yhteensä 49

- Tilanne 29.7.2025 toimialaluokittain

- Guided activities = 72
- National parks = 8
- Tours & activities = 8

- Yhteensä 88

- Kun focus luontoon ja ulkoiluun liittyvissä toimijoissa → yhteensä n. 76

Luonnon virkistyskäytön kestävyyyden indikaattori

- Seurantamenetelmä kehitetään osana strategian toimeenpanoa (TP15)

Voimavarojen tunnistaminen ja yhteistyö

Voimavarojen tunnistaminen ja yhteistyö

- Virkistyskäytön infraan ja palveluihin vuosittain käytetty julkinen rahoitus, €
- Selvitys aiheesta (TP34)

Voimavarojen tunnistaminen ja yhteistyö

- Kävijöiden rahankäytön paikallistalousvaikutus Metsähallituksen luontokohteissa:
 - Kokonaistulovaikutus
 - Työllisyysvaikutus
- Vuonna 2020: 371 M€, 2992 htv
- Vuosi 2023 & 2025 = ?
- Tietolähde
 - Metsähallitus Luontopalvelut
 - **Tiedot kysymällä**

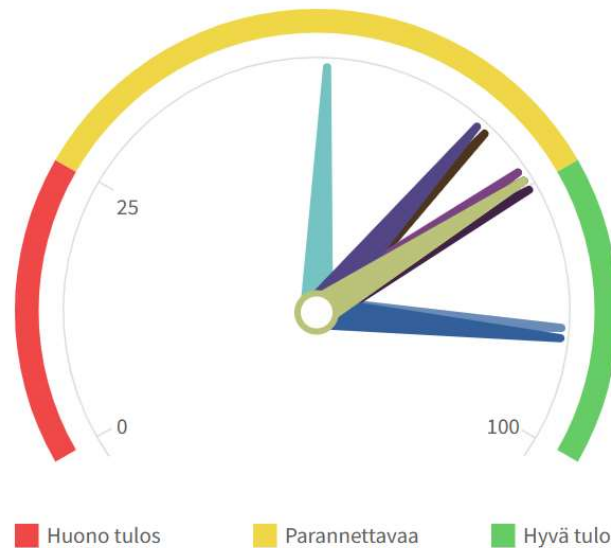

Liikunnan TEA-viisari

→ **Liikunnan TEA-viisari**
(THL, täydentyy kahden vuoden välein)

→ Prosenttiosuus TEA-viisariin raportoineista kunnista, joiden liikuntasuunnitelmissa/ liikkumisohjelmissa on esitetty toimia luontoliikunnan edistämiseksi

Liikunnan edistäminen strategioissa : Koko maa 2024

Liikunnan edistäminen strategioissa

- Liikuntasuunnitelma tai kehittämisohjelma
- Yhdenvertaisuuden tai sukupuolten tasa-arvon edistäminen
- Lasten liikkuminen varhaiskasvatuksessa
- Luontoliikunnan edistäminen**
- Kävelyn edistäminen
- Pyöräilyn edistäminen
- Ylikunnallisen yhteistyön kehittäminen
- Liikunnan olosuhteiden kehittämissuunnitelma/-ohjelma
- Liikunnan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma
- Soveltavan liikunnan suunnitelma

Aineisto päivitetty 25.06.2025

Liikunnan TEA-viisari

Luontoliikunnan edistäminen

- Vuonna 2024 = 74
- Vuonna 2022 = 77

← Pisteet	2024	2022	2020	2018	2016	2014	2012
Liikunnan edistäminen strategioissa	73	80	76	78	70	79	77
Liikuntasuunnitelma tai kehittämissohjelma i	89 <i>Toteutuu hyvin</i>	87 <i>Toteutuu hyvin</i>	92 <i>Toteutuu hyvin</i>	82 <i>Toteutuu hyvin</i>	70 <i>vaihtelevasti</i>	76 <i>hyvin</i>	76 <i>hyvin</i>
Yhdenvertaisuuden tai sukupuolten tasa-arvon edistäminen i	74 <i>vaihtelevasti</i>	77 <i>hyvin</i>	65 <i>vaihtelevasti</i>	73 <i>vaihtelevasti</i>			
Lasten liikkuminen varhaiskasvatuksessa i	75 <i>Toteutuu hyvin</i>	77 <i>Toteutuu hyvin</i>	82 <i>Toteutuu hyvin</i>				
Luontoliikunnan edistäminen i	74 <i>Toteutuu vaihtelevasti</i>	77 <i>Toteutuu hyvin</i>					

Liikunnan TEA-viisari

- Vuoden 2022 tulos

Perustaulukko 7.5. Jos liikuntasuunnitelma/kehittämishjelma/poikkihallinnollinen liikkumishjelma on laadittu, onko siinä esitetty toimia seuraavien asioiden edistämiseksi? Luontoliikunnan edistäminen

	Ei laadittu		Ei tietoa		Ei		Kyllä		Yhteensä	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
KOKO MAA	37	13 %	23	8 %	39	14 %	185	65 %	284	100 %
Väestö, luokiteltu										
Alle 5000	19	16 %	12	10 %	18	15 %	70	59 %	119	100 %
5000-9999	11	16 %	6	9 %	9	13 %	44	63 %	70	100 %
10000-19999	4	10 %	3	7 %	6	15 %	28	68 %	41	100 %
20000-49999	2	6 %	2	6 %	4	12 %	25	76 %	33	100 %
50000 tai yli	1	5 %	0	0 %	2	10 %	18	86 %	21	100 %

Liikunnan TEA-viisari

- Vuoden 2024 tulokset

Perustaulukko 7.5. Jos poikkihallinnollinen liikkumisohjelma on laadittu, onko siinä esitetty toimenpiteet ja vastuutahot seuraavien asioiden edistämiseksi? Toimenpiteet: Luontoliikunnan edistäminen

	Ei laadittu		Ei tietoa		Ei		Kyllä		Yhteensä	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
KOKO MAA	70	25 %	12	4 %	51	18 %	150	53 %	283	100 %
Väestö, luokiteltu										
Alle 5000	37	31 %	7	6 %	21	18 %	55	46 %	120	100 %
5000-9999	16	23 %	3	4 %	16	23 %	34	49 %	69	100 %
10000-19999	11	27 %	1	2 %	8	20 %	21	51 %	41	100 %
20000-49999	3	9 %	0	0 %	5	16 %	24	75 %	32	100 %
50000 tai yli	3	14 %	1	5 %	1	5 %	16	76 %	21	100 %

Luonnon virkistyskäytön monimuotoisuus

Luonnon virkistyskäytön monimuotoisuus

- Tunnusluvut
 - Kesäretkeilyreitit (km), Talviretkeilyreitit (ml ladut) (km), Vesiretkeilyreitit (km) & Maastoliikennereitit (km)
 - Opastusrakennelmat (kpl), Autio- ja varaustuvat (kpl), Taukopaikkarakennelmat (kpl) & Veneilyrakennelmat (kpl)
- Tietolähteet
 - Metsähallitus luontopalvelut; palvelurakenteiden paikkatietojärjestelmä
 - LIPAS -tietokanta/ Jyväskylän yliopisto
 - **Vaatii tietojen tarkastelua molemmista tietolähteistä (pällekkäisyyksien välttäminen)**

